

Inleiding

De avond valt. Het begint buiten donker te worden. Binnen is het warm en gemoedelijk. De geur van pisang goreng (gebakken banaan) hangt in de kamer. Het is een samenzijn van mensen uit verschillende generaties. Ze beginnen zich te verzamelen in de woonkamer en langzaam maar zeker worden er Familieverhalen gedeeld.

Ik ben een jaar of zeven en ben al moe, mijn ogen zijn zwaar. Ik zoek een plekje waar ik lekker kan liggen. Ergens onder de salontafel. Of met mijn hoofd op de schoot van mijn vader, moeder, oom of tante. Half in slaap vallend hoor ik de verhalen aan.

Een tante begint te vertellen, het verhaal gaat over een overleden oma. Ze heeft beloofd aan haar dochter dat ze een teken zou geven als ze als overledene in contact kan blijven met de levenden. De verhalen gingen vaak over dit duistere gebied. Het was heerlijk om naar te luisteren, omdat er ook grapjes werden gemaakt en gelachen. Tegelijkertijd was het ook spannend. Want vroeg ik me af, was het echt waar?

Mijn tante was deze afspraak met haar moeder eigenlijk al vergeten, totdat ze het op een dag zwaar heeft en haar moeder aanroept: "Moeder, geef me een teken als je me kunt zien worstelen en geef me de kracht om door te gaan!" Precies op dat moment begint de kolossale zware lamp in de woonkamer heen en weer te zwiepen. Het kon eigenlijk helemaal niet. De lamp was heel zwaar en alle ramen waren dicht, dus er was geen wind. Toch zwiept die lamp krachtig heen en weer. Voor mijn tante was dit een duidelijke zaak. Haar moeder zocht op dat moeilijke moment in haar leven contact met haar. Ze geloofde er heilig in en het gaf haar de kracht en de moed om door te zetten.

De verhalen van mensen boeien me. In verhalen zitten zoveel lagen verborgen zoals: verlangen, trots, respect en waardering maar ook bedroefdheid, teleurstelling en gemis.

Je zou kunnen zeggen: "Je hoeft er alleen maar naar te luisteren."

Maar daar zit nu juist de kunst. De kunst van het luisteren, naar wat de verteller wil zeggen en wil delen. De kunst van hoe de luisteraar het ontvangt en erop kan reageren.

In mijn huidige werk draait alles om verhalen, omdat ik werk met families heet mijn bedrijf Praktijk voor Familieverhalen.

Mijn schoolcarrière heeft een bijzonder verloop. Nooit zal ik het kerstrapport vergeten in de zesde klas, tegenwoordig groep acht, van basisschool *de Wegwijzer*.

Bij rekenen stond: 'Judith krijgt geen cijfer voor rekenen, ze werkt uit een boekje van klas vier (groep zes) ...' Verderop stond: 'We adviseren dat Judith naar de aangepaste huishoudschool gaat. Ze kan niet leren.' Ik zag de tekst staan en dacht niet aan hoe dit voor mij was maar, dit gaan mijn ouders niet leuk vinden. Ze gaan vast en zeker heel boos worden en dus ging ik met lood in mijn schoenen naar huis. Mijn ouders waren druk bezig met nieuwe gordijnen ophangen.

Ik riep: "Mijn rapport leg ik op de eettafel. Ik ben buitenspe-
len. Tot straks."

Vervolgens was ik weg. Toen ik thuiskwam zaten mijn ouders me op te wachten.

Ze waren niet boos en eigenlijk ook niet teleurgesteld in mij. Ze waren eerder verontwaardigd en zeiden: "Als we zouden geloven dat je niet kunt leren, dan is dat zo. Dat is niet erg. Je bent een slimme meid. We geloven in jou!"

Die woorden hebben een belangrijke invloed gehad in mijn verdere leven: 'Mijn ouders geloven in mij!' Ik moet het waarmaken en laten zien dat ze gelijk hebben. Vervolgens heb ik een aaneenschakeling van opleidingen gevolgd en afgerond. Van

De indeling van het boek ziet er als volgt uit:

Hoofdstuk 1 De cirkel doorbreken. Het is een verhaal over een autochtone familie en wordt verteld vanuit het perspectief van Marcel. De kinderen van Marcel en zijn vrouw Chantal worden aangemeld door het wijkteam bij Praktijk voor Familieverhalen. In dit voorbeeld wordt zichtbaar hoe ingewikkeld het is om het vermogen tot zelfcorrectie en herstel te vitaliseren en te versterken. Het voorbeeld toont aan, hoe je met autochtone families ook transcultureel systemisch kunt werken.

Hoofdstuk 2 Dag papa, tot nooit meer ziens, het is een verhaal van een jongeman met een Molukse vader en een Nederlandse moeder. Het verhaal gaat over loyaal zijn aan een ouder en de familie, waarmee hij niet is opgegroeid en toch veel affiniteit voelt.

Hoofdstuk 3 Wij trouwen niet met iemand van een andere cultuur, Esma vertelt haar verhaal. Esma is in Nederland opgegroeid bij haar Marokkaanse ouders. Ze vertelt over haar dubbellevens en haar worsteling om tot individuele keuzes te komen.

Hoofdstuk 4 De innerlijke stem, gaat over de 11-jarige Amber. Ze groeit op in Rotterdam bij haar twee Nederlandse moeders en er is nauwe betrokkenheid van haar twee Nederlandse vaders. De problematiek richt zich op Amber, toch wordt ook dit verhaal systemisch bekeken. Het hoofdstuk heet: "De innerlijke stem."

Hoofdstuk 5 Sesam open u. Dit hoofdstuk gaat over een Surinaamse vrouw van 73. In dit hoofdstuk komen veel thema's voorbij: huiselijk geweld, misbruik, migratie etc. Beschreven wordt hoe Celia in haar leven haar eigen weg blijft vervolgen.

Het therapeutische proces zal in ieder tweede deel van het hoofdstuk worden beschreven.

Hoofdstuk 6 Persoonlijke noot. Dit hoofdstuk gaat over mijzelf, hierin beschrijf ik mijn persoonlijke proces van de afgelopen periode.